

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Навчально-науковий інститут мистецтв
Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІЧНИЙ МАЛЮНОК

Освітня програма *Середня освіта (Образотворче мистецтво)*
Спеціальність *014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)*
Спеціалізація *014.12 Образотворче мистецтво*
Галузь знань *01 Освіта / Педагогіка*

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “31” серпня 2018 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогічний малюнок
Викладач	Синишин Лілія Орестівна
Контактний телефон викладача	0974401515
Е-mail викладача	lilia-if@ukr.net
Формат дисципліни	денна / заочна
Обсяг дисципліни	3 кредитів ECTS; 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна «Педагогічний малюнок», як спеціальний предмет є обов'язковою дисципліною навчального плану підготовки художників образотворчого мистецтва, а також педагогів-художників. Він є своєрідним та незамінним засобом навчальної діяльності педагога, засобом наочної демонстрації, який сприяє пізнанню сутності зображуваного, розкриттю його характерних рис і закономірностей; сприяє розвитку в учнів спостережливості, логічного та образного мислення та слугує джерелом образотворчих знань. Зазвичай педагогічний малюнок виконується крейдою на класній дошці чи аквареллю, гуашшю на великих листках паперу.</p> <p>Методика вивчення дисципліни базується на основі сполучення теоретичних практичних занять і самостійної роботи студентів. При вивченні дисципліни особливу увагу необхідно приділити організації самостійної роботи студентів, що сприяє формуванню вмінь і навичок самостійної праці, поглибленню професійно-практичної підготовки, самоосвіті, самостійному вирішенню практичних задач.</p> <p>По завершенні курсу та захисту бакалаврської роботи студент отримує кваліфікацію: «Вчитель образотворчого мистецтва.»</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання дисципліни є ознайомити студентів з особливостями та суттю педагогічного малюнку як дієвого засобу наочного навчання, його роллю у викладанні образотворчого мистецтва та матеріалами і техніками виконання.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування в майбутніх учителів образотворчого мистецтва майстерності наочного пояснення основ художньої грамоти як складової професійної компетентності, - розвиток умінь імпровізаційно-виразного педагогічного малювання. опанувати специфіку виконання педагогічного малюнку в загальноосвітній школі; - розвивати вміння виконувати педагогічні малюнки різноманітними художніми матеріалами на різноманітних поверхнях у процесі навчально-виховної та позакласної роботи з використанням сучасних технологій навчання з спеціальності. - усвідомлювати теоретичні положення педагогічного малюнка його принципи, види та функції; - володіти прийоми ілюстрування методичної документації. <p>Методика вивчення дисципліни базується на основі сполучення теоретичних практичних занять і самостійної роботи студентів. При вивченні дисципліни особливу увагу необхідно приділити організації самостійної роботи студентів, що сприяє формуванню вмінь і навичок самостійної праці, поглибленню професійно-практичної підготовки, самоосвіті, самостійному вирішенню практичних задач.</p> <p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен</p>	

Знати:

- сутність стильових ознак реалістичного, декоративного та інших способів зображення,
- основи стадійного малювання.
- пояснення особливостей побудови зображуваних об'єктів та виконання малюнків на певну тематику;

Вміти:

- ілюструвати окремі положення усного пояснення вчителя під час уроку;
- виконувати малюнки об'єктів плоскої форми, природних об'єктів, побутових предметів, людей та тварин засобами лінійного та тонового рішення конструктивного та образного рішення;
- володіти прийомами реалізації засобів художньої виразності у швидкому малюнку;
- демонструвати уміння методичної послідовної роботи над малюнком, показу окремих стадій його виконання.

4. Результати навчання (компетентності)

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що потребують інтеграції знань і прийняття рішень у практиці викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах та у процесі навчання за спеціальністю;
- здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською - державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ - у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у сучасному полікультурному просторі;
- здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію в загальноосвітньому процесі, працювати в команді з дотриманням етичних норм і цінностей сучасного мультикультурного суспільства, діяти соціально відповідально та з почуттям поваги до оточуючих;
- Здатність до теоретичного освоєння мистецької спадщини, фахової орієнтації у сучасному світовому та українському образотворчому просторі;
- Володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки та створення художнього образу.
- Здатність до практичної художньої діяльності.
- Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.
- Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).
- Здатність до застосування в освітньому процесі сучасних художньо-педагогічних технологій.
- Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.
- Здатність до виявлення творчих здібностей дитини, застосовуючи методи
- діагностування навчальних та художньо-творчих досягнень учнів та прогнозувати їх
- особистісний розвиток.
- Здатність застосовувати засоби образотворчого мистецтва в процесі естетичного виховання школярів.
- Здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості оволодіння основами образотворчості в середніх загальноосвітніх закладах з поглибленим вивченням образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання з навчальної дисципліни:

- Формування інтегральної компетентності-здатність та готовність до вирішення нестандартних проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують

інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки

- планувати процес навчання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі та позашкільному закладі, здійснювати організацію і проведення позакласної роботи з відвідування виставок, майстер-класів, музеїв, мистецьких фестивалів тощо
- здатність формувати уявлення про сутність, види та жанри мистецтва, вміння фахово орієнтуватися у сучасному світовому та українському образотворчому просторі, засвоєння системи мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах
- розширення і збагачення художньо-естетичного досвіду опанування художніми вміннями та навичками, здатність до практичної художньої діяльності, підвищення професійної майстерності
- володіння образотворчою грамотою на рівні, необхідному для сприймання, оцінки, створення художнього образу та консультування творчих особистостей в процесі освітньо-практичної діяльності
- формування художньої компетентності - здатності реалізувати свій естетичний потенціал (знання, уміння, досвід, особистісні якості) на практиці для успішної художньо-професійної діяльності, усвідомлюючи відповідальність за її результати
- розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва
- здатність виявляти творчі здібності учнів, прогнозувати та сприяти особистісному розвитку на основі їх творчо-художніх досягнень
- виховання світоглядних уявлень і ціннісних художніх орієнтацій, розуміння зв'язків мистецтва з природним і предметним середовищем, життєдіяльністю людини, зокрема сучасними технологіями та засобами масової інформації
- виховання здатності сприймати, інтерпретувати та оцінювати художні твори, висловлювати особистісне ставлення до них, аргументуючи свої думки та оцінки
- здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні можливості, спонукати до самореалізації та самовдосконалення
- здатність застосовувати сучасні методики і освітні технології для забезпечення якості вивчення учнями образотворчого мистецтва в загальноосвітніх школах та позашкільних закладах

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годинам
Лекції	6
практичні	24
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
5	014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво)	3	нормативний

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання

Т. 1. Педагогічний малюнок як засіб навчання школярів зображальній діяльності.	лекційне	[3, 4, 9, 28,16, 24, 30, 31]	Вивч. іл. матер.,6 год.	10 б.	протягом тижня
Т. 2. Педагогічний малюнок розетки як засіб навчання школярів зображальній діяльності. ф.А-2.	практичне	[5, 8, 9, 10]	Створення граф. ескізу, 2 год.	20 б.	протягом тижня
Т. 3. Виконання педагогічних малюнків предметів геометричних форм. ф.А-3.	практичне	[16, 17, 24]	Створення граф. ескізу, 6 год.	10 б.	протягом трьох тижнів
Т. 4. Виразальні особливості начерків окремих частин кінцівок. ф.А-3.	практичне	[16, 21, 19, 27]	Створення граф. ескізу 6 год.	20 б.	протягом трьох тижнів
Т. 5. Педагогічний малюнок жіночої маски як засіб навчання школярів зображальній діяльності. ф.А-2.	практичне	[11, 16]	Створення граф. ескізу, 2 год.	20 б.	протягом тижня
Т.6. Педагогічний малюнок чоловічої маски як засіб навчання школярів зображальній діяльності. ф.А-2.	практичне	[16, 23]	Створення граф. ескізу 6 год.	10 б.	протягом трьох тижнів
Т. 7. Виразальні особливості начерків окремих частин обличчя. ф.А-3.	практичне	[16, 21]	Створення граф. ескізу, 2 год.	10 б.	протягом тижня
6. Система оцінювання курсу					

Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового (семестрового) контролю за 100-бальною шкалою оцінювання, за шкалою ECTS та національною шкалою оцінювання. Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів), здобутих під час проведення аудиторних занять, виконання самостійної роботи, консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі оцінювання поетапності виконання практичних та самостійних робіт.
Вимоги до письмової роботи	В рамках навчально-виховного процесу, з метою визначення рівня знань, умінь та навичок студентів проводиться контрольна робота за матеріалами лекційного курсу.
Семінарські (практичні) заняття	навчальним планом не передбачені
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Підсумковий контроль знань з дисципліни проводиться у формі заліку й екзамену.</p> <p>Залік проводиться за результатами поточного оцінювання поетапності практичних робіт та у формі оцінювання практичної роботи на кафедральному перегляді;</p> <p>Екзамен проводиться у комбінованій формі;</p> <ul style="list-style-type: none"> – у письмовій формі; – у формі оцінювання практичної роботи на кафедральному перегляді; <p>Підсумковий контроль з дисципліни проводиться у формі семестрового заліку. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру за всіма видами робіт, передбачених навчальним планом.</p> <p>Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного та модульного контролю, а також самостійної роботи студента.</p>
7. Політика курсу	
Вивчення педагогічного малюнку як академічної дисципліни дає необмежені можливості для творчого розвитку студентів і позитивно впливає на формування творчих якостей та високої художньої культури. В процесі навчання студент вміє ілюструвати окремі положення усного пояснення вчителя під час уроку; виконувати малюнки об'єктів плоскої форми, природних об'єктів, побутових предметів, людей та тварин засобами лінійного та тонового рішення конструктивного та образного рішення; володіє прийомами реалізації засобів художньої виразності у швидкому малюнку; демонструє уміння методичної	

послідовної роботи над малюнком, показує окремі стадії його виконання. Принципи навчання базуються на поступовому засвоєнні навичок студентів з аналізу об'єктивних закономірностей педагогічного малюнку.

Політика курсу базується на формуванні результатів навчання студента із академічної доброчесності. Неприпустимі плагіат та списування.

У випадку порушень – реагування згідно положень: https://docs.google.com/viewer?url=https%3A%2F%2Fpnu.edu.ua%2Fwp-content%2Fuploads%2F2019%2F02%2Fcode_of_honor.doc Обов'язкове виконання практичних завдань. Пропущені лекційні заняття відпрацьовується студентом відповідно до вимог кафедри. Пропущені практичні заняття, незалежно від причин пропуску, студент відпрацьовує в позаурочний час, попередньо узгоджений з викладачем. Слід наголосити, що місія курсу - виявити у студентів бажання свідомого вивчення та опанування того чи іншого виду мистецтва, створити відповідне тло для формування у студентів системи компетентностей, передбачених навчальною програмою. Успішне засвоєння студентами курсу відкриває їм шлях до реалізації власних творчих задумів від виконання дизайнерських проектів до виконання в матеріалі, а також дає змогу застосовувати набуті знання, уміння й навички в художньо-педагогічній діяльності. Виходячи з цього, поведінка студентів має відповідати високій репутації університету.

8. Рекомендована література

1. Академія кольору. – http://koloristika.kiev.ua/t_kak.php
2. Ансян О.А. Натура и рисование по представлению / О.А. Ансян. – М., 1985.
3. Барщ А.О. наброски и зарисовки / А.О. Барщ. – М., 1970.
4. Голубева О. Л. Основы композиции: Учеб. пособие / О. Л. Голубева. – М.: Изобразительное искусство, 2001. – 120 с.
5. Кириченко М. Основы образотворчої грамоти / М. Кириченко. – К.: Освіта. – 2002. – 198 с.
6. Ковальов О. Декоративно-прикладне мистецтво у школі. 1 – 7 клас: Навчальний посібник / Олександр Ковальов. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 144 с.; іл. 52 с.
7. Материалы и техники рисунка / Под редакцией В.А.Королева. – М., 1983.
8. Любарська Л. М. Образотворче мистецтво: підруч. для 1 кл. / Л. М. Любарська, М. І. Резниченко. – К.: Наш час, 2007. – 120с.
9. Любарська Л.М. Образотворче мистецтво: підруч. для 2 кл. / Л. Любарська, М. Різниченко, О. Протопопова. – К.: Форум, 2004. – 127 с.
10. Любарська Л.М. Образотворче мистецтво: підруч. для 3 кл. / Л. Любарська – К.: Форум, 2004. – 112с.: іл.
11. Любарська Л.М. Образотворче мистецтво: підруч. для 4 кл. / Л. Любарська. – К.: Форум, 2004. – 160 с.
12. Методика навчання мистецтва у початковій школі: Посіб. для вчителів / Л.М. Масол, О.В. Гайдамака, О.В. Калініченко, Е.В. Белкіна, І.В. Руденко. – Х.: Веста: Ранок, 2006. – 256 с.
13. Миронова Л.Л. Цвет в изобразительном искусстве: Пособие для учителей / Л.Л. Миронова. – 2-е издание. – Мн. Беларусь, 2003. – 151 с.
14. Олексюк-Казо Л. М. Основы прикладної творчості: навч. посібник / Лариса Маркіянівна Олексюк-Казо. – К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. – 201 с.

15. Основы техники рисунка. Художественная школа. Развитие творческого потенциала. – М., 2004.
16. Печенюк Т. Кольорознавство: Підручник для студентів ВНЗ / Т. Печенюк. – Київ: Грані-Т, 2009. – 192 с.
17. Прищенко С.В. Кольорознавство: навч. посібник/ за ред. проф. Є.А.Антоновича. – К.: Альтерпрес, 2010. – 354 с.
18. Полякова Г.А. Образотворче мистецтво, 1 – 7 класи: теорія навчання, календарно-тематичне планування, основні поняття з образотворчого мистецтва: навчальний посібник для вчителів / Г.А. Полякова та ін. – Харків: «Скорпіон», 2011. – 160 с.
19. Програма для середньої загальноосвітньої школи. 1-4 класи. Образотворче мистецтво. – 2016.
20. Програма для середньої загальноосвітньої школи. 5-7 класи. Образотворче мистецтво. – 2016.
21. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів (Образотворче мистецтво). – К., 2016.
22. Соловьев А.М. Учебный рисунок. / Соловьев А.М., Смирнов Г.В., Алексеева Е.С. – М., 1953.
23. Таран Т. Методика викладання кольорознавства. Пейзаж: методична скарбничка. – 21 с. <http://teacherjournal.com.ua/attachments>
24. Титаренко В.П. Методика викладання декоративно-прикладної творчості / В.П. Титаренко. – Полтава, 2004. – 249 с.
25. Туманов І. М. Рисунок, живопис, скульптура: теоретико- методологічні основи комплексного навчання: Навчальний посібник / І. М. Туманов. – Львів: Аверс, 2010. – 496 с.].
26. Учебный рисунок / (Под редакцией В.А.Корольова). – М., 1981.
27. Уатт Ф. Как научиться рисовать: Универсальное пособие для детей и взрослых /Пер. с англ. М.Д. Лахути. – М.: ООО «Росмен-издат», 2000. – 386 с.
28. Унковский А. А. Живопись: вопросы колорита: [учеб. пособие для студентов худ-граф. фак. пед. ин-тов] / А. А. Унковский. – М.: Просвещение, 1980. – 128 с.
29. Федун С. І. Орієнтовне календарно-тематичне планування уроків образотворчого мистецтва для 1 - 4 класів [Текст]: метод. посіб. для вчит. загальноосвіт. навч. закл. і для системи підготовки та перепідготов. вчителів образотворчого мистецтва / С. І. Федун, Т. Є. Рубля. – Вінниця: Нова Книга, 2004. – 56 с.

Викладач доц. Синишин Л. О._____